

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

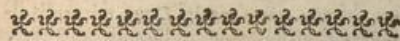
Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

Disquisitio II. Quanta sit Papæ authoritas erga sacros Canones, 6 Decreta
Conciliorum Oecumenicorum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

DISQUISITIO II.

Quanta sit Papæ autoritas erga sacros Canones, & Decreta Conciliorum Oecumenicorum?

S. I.

1. **Q**uestio ista non parum conducere potest ad decernendum: In quantum Pontificia autoritas statuere valeat circa Ecclesie Gallicane libertatem; quippe cum ista definiti soleat, esse antiquorum Canonum custodia; uti eam fuisse expendit Author *Tract. de libert. Ecclesie Gallicane lib. 1. cap. 3. ac seq.* Definitionem eandem exponens Choppinus *de sacra Politia lib. 2. tit. 1. n. 13.* ait: Cum adversus hos Canones (antiquos) Pontificij rescriptis abuteretur sensim inferior etas, Galli Monarchæ, Prætoresque Regij ceperunt eum abusum, Canonicaque doctrinæ neglectum civili Imperio vindicare, ne cui in Ecclesiasticam disciplinam Ecclesie Primati fas esset, melius quidpiam intra Francie ditionis pomeria, aut alioquin districte revocaretur mos hierarchie vetustioris. Ac illius quidem autoritatis, libertatisque Francie vestigia cernimus identidem. Ex hoc eodem fundamento promanavit, quod idem Coppinus *lib. 2. tit. 4. n. 1.* tradit: Regium provocari Senatam, cum ab Ecclesiastico iudice tentatur aliquid in perniciem sancitorum Decretorum prisca, venerandæque vetustatis.

2. In hunc sensum conveniunt, quæ Christophorus Justellus in *Epist. ad Lectissimum scribit: Quamvis in lure Communi antiquo*, inquit, *positam esse libertatem Ecclesie Gallicane, ab omni ævo Reges, Episcopi, Regni Ordines, tota denique Gallia affirmaverit: vetus est tamen in Senatu Parisiensi sententia à Majoribus per manus tradita, & memoriæ omnium, qui prudentiâ & usu valent, insculpta, illam libertatem maximè quantum primis Concilijs Oecumenicis, & ijs, quæ in illis confirmata sunt, contineri. Et quæ contra sunt, præcipuas appellationibus ijs causas præbere, quæ velut ab abusu interponuntur. Pergit præcæsus Justellus ipsissimam hanc sententiam attribuere Cardinali Lotharingo, in Concilio Tridentino omnium Gallie Episcoporum nomine 2. Novembris anno 1563. protestanti, optare se, in eo maximè laborandum esse, ut vetus disciplina Ecclesie restitueretur in usum, veteribus jam diu aboliis revocatis Canonibus, & maximè quatuor veterum Conciliorum.*

3. Ex quibus patet, Ecclesie Gallicane libertatem duobus fundamentis nixam prætendi. Vnum superstruitur antiquis Canonibus, prout disertè affirmatur in Cleri Gallicani præinsinuatâ declaratione anno 1682. editâ, cujus initium ita se habet: *Ecclesie Gallicane Decreta, & libertates à Majoribus nostris tanto studio propugnatas, earumque fundamenta, sacris Canonibus & Patrum traditione nixa, multi diruere moluntur. Ad quod fundamentum stabilendum constitutus est tertius dictæ declarationis articulus, quo asseritur: Apostolica potestatis usum*

esse moderandum per Canones Spiritu Dei conditos &c. atque ad Apostolicæ Sedis amplitudinem pertinere, ut statuta & consuetudines tantæ Sedis, & Ecclesiarum consensione firmata, propriam stabilitatem obtineant. Circa hoc igitur libertatis Gallicanæ fundamentum venit hic expendenda Romani Pontificis Apostolica autoritas; Vtrum tanta sit supra sacros Canones, Conciliariaque Decreta præminentia, ut hæc possit immutare, vel abrogare? vel econtra; An ipse quoque Summus Pontifex teneatur ejusmodi legibus Canonibus & Conciliaribus, nec adeò quaquam ipsædem contrarium admittere, seu statueri possit?

Alterum libertatis Ecclesiasticæ in Gallia fundamentum superstruitur custodiæ Regiæ, quatenus Regi attribuitur autoritas per se, vel per Senatam ac Prætores suos, antiquos Canones adversus Ecclesiasticos quoque iudices, si in perniciem sancitorum Decretorum prisca venerandæque vetustatis quidpiam attentarent, conservandi, introductis propterea appellationibus ab abusu, per quas ab Ecclesiasticis fit recursus ad secularium iudicem; uti dicitur *inferius*. Hoc igitur ex Regiæ custodia Ecclesiasticæ Gallicanæ libertatis fundamentum, ut magis firmaretur, nequidquam Romanus Pontifex adversus illud prævaleret, à Clero Gallicano in præalâ declaratione sancitus extat primus articulus, quod scilicet Regentes, & Principes nulli Ecclesie potestati, Dei ordinatione subiiciantur. Quæ univèrsa consentanea sunt sequenti Petri Pithæi in suo Gallico scripto libro *de Ecclesie Gallicanæ libertate* expressæ sententiæ, duo statuents principia ejus libertatis, quorum primum Romanus Pontifex omnem in temporalia Regni Francie potestatem admittit: alterum verò continetur hisce verbis: *Etsi Papa in rebus spiritualibus supremus agnoscitur, tamen in Francia potestas absoluta, & indefinita locum non habet, sed cohibetur, & limitatur Canonibus & regulis antiquorum Conciliorum Ecclesie in hoc Regno receptorum. Et in hoc maxime consistit libertas Ecclesie Gallicanæ. Quandoquidem igitur in primo hujus operis nostri articulo extet confutatum illud primum libertatis Ecclesie Gallicanæ fundamentum, dilato etiam in posteriores præsentis articuli disquisitiones, illius de antiquis Canonibus adversus Ecclesiasticos quoque iudices custodiendis præsentis Regij juris examine, ideo juxta bipartitam expositionem progredimur hic ad secundum à Pithæo assertum dictæ libertatis principium discutendum.*

S. II.

In quantum Papa obstringatur ad sacrorum Canonum, primæque præsertim Ecclesie, & ab Oecumenicis quatuor primis Concilijs sancitorum observantiam?

Referuntur, ac expenduntur super hoc argumenta utrinque adferri solita, una cum conclusione super ijs reflexivâ.

EX præcedentibus patet, quod in hoc casu, quo agitur, requiritur Pontifex, ne patris & transactis. Unde turris præter adversus præsentem pacem transactis de Ecclesiasticis. C. 27. g. 2. Quod dicitur Apostolica dicitur clausulis. Ex plenitudine fieri juri quælibet declaratur non tollendo, & hinc delegati. Cap. 33. Cod. in præsentis quæstione Cleri Gallicanæ Canonibus consecratis, quæ & consuetudine, quæ prout videtur habere & ratio, quæ ordinis ac decorum Canonum dehonellando non Ecclesie pacis præterloquendo, plenitudo Apostolice in suo usu accipitur Canonibus Conciliorum Ecclesie Gallicanæ videri debent re Regno & Ecclesie

Circa institutum & Ecclesie indubitanter patet federationem. regularum hujusmodi & Canonum, de qua hinc quod specificat illigentis ex Pontificis autoritatem in aboleri dicemus in legem; in quantum sacrorum Canonum à Regno consideratio re ad eorundem cum recursum ad præsentis institutum eorum, Ecclesie præiudicium. Et reâ respondendum

ARGUMENTUM I. Adversariorum.

EX parte adversa licet I. argumentari. Eo saltem casu, quo causa boni publici non exigit, nequit Papa derogare juri alterius, ex cap. De Ecclesiasticis. 25. q. 2. Et hinc Summus Pontifex nequit præjudicium inferre pactis & transactis. Ex cap. Multiplici. 3. De decimis. Unde rursus evincitur, non posse stare adversus privilegia, quæ in vim & naturam pacti transierunt. Cap. Privilegia. Cap. De Ecclesiasticis. Cap. Quod verò. Cap. Dicenti. 25. q. 2. Quod in tantum ab ipsa etiam Sede Apostolica observatur, ut ne quidem ex clausulis Motu proprio. Ex certa scientia. Ex plenitudine potestatis. Pontifices velint fieri juri quæsito præjudicium aliquod; veluti declaratur in regula Cancellariæ de jure non tollendo, & habetur in cap. 15. De officio iudicis delegati. Cap. Rescripta. & seq. 25. q. 2. Leg. Si quando. 33. Cod. De officios. testam. At verò in præsentis quæstionis statu juxta præallegatam Cleri Gallicani declarationem, agitur de sacris Canonibus totius mundi reverentiâ consecratis, quatenus transferunt in mores & consuetudines Ecclesiæ, præsertim Gallicanæ, quæ proinde super eorumdem custodiâ videtur habere jus præscriptum ac quælitum. Neque verò videtur ulla excogitabilis causa & ratio, quæ justa & proportionata esset ordini ac decori Ecclesiæ ex illorum factorum Canonum abolitione perturbando, ac dehonestando non absque maximo publicæ Ecclesiæ pacis præjudicio. Ergo moraliter saltem loquendo, vix dabilis est casus, in quo plenitudo Apostolicæ potestatis non debeat in suo usu accipere moderamen ex ejusmodi sacris Canonibus quatuor præcipue primorum Conciliorum, quibus inniti prætenditur Ecclesiæ Gallicanæ libertas, atque adeò prævalere debent regulæ, mores, & instituta à Regno & Ecclesiâ Gallicanâ recepta.

Responsio.

Circa instituta, regulas & mores à Regno & Ecclesiâ Gallicanâ receptos ex præcedentibus patet, duplicem esse habendam considerationem. Una respicit institutionum, ac regularum hujusmodi præcisam ex sacris Canonibus & Conciliaribus decretis substantiam, de qua hæc quæstio; Vtrum eadem, si non quoad specificationem, saltem quoad actualis obligationis exercitium prævalere possit Summi Pontificis auctoritas Apostolica, ad ejusmodi obligationem seu abolendam, seu mitigandam? De quo dicemus in sequenti §. Hic autem expendemus; In quantum Summus Pontifex obligetur ad sacrorum Canonum in se & in alijs observantiam? Altera porro circa instituta, mores ac regulas à Regno & Ecclesiâ Gallicanâ receptas, consideratio respicit Regiæ præminentiam ad ad eorundem custodiam jus prætensum, unâ cum recurso ad Regia tribunalia pro manutendendis institutis, ac regulis illis, ubi à iudicibus etiam, Ecclesiasticis eis aliquod inferretur præjudicium. Et de hoc dicemus inferius. Interea respondendo ad argumentum superius op-

positum, dicimus, vera proflus esse, quæ Majoris loco habentur, hinc deducta: attamen, si combinentur, quæ ipsi, quæ exponuntur in Minori, unice vincitur, Apostolicæ potestatis plenitudo in suo usu respicere debere ædificationem, non verò destructionem populi fidelis, ut, quando jura sacris Canonibus firmata, præter intrinsecum robur suum, ex populi cujuspiam Christiani usu acquisiverint uniusuper jus præscriptionis, hujus tanta sit habenda ratio, ut viâ ordinariâ extra specialem publicæ necessitatis religiosam exigentiam, juri ejusmodi nullum præjudicium ingerere debeat Summus Pontifex, semper memor tum regulatum suæ Apostolicæ Cancellariæ, tum Constitutionum Canoniarum in argumento opposito allegatarum.

ARGUMENTUM II. Adversariorum.

EX parte adversa ita licet 2. argumentari. Iplemet Summus Pontifex suis, quorumque Prædecessorum legibus quoad vim directivam obstringitur. Ergo non potest eas abrogare, vel immutare. Antecedens probatur ab inductione propriæ Romanorum Pontificum confessionis. Sic namque professus est Gelasius Papa in Epist. ad Episc. Dardaniæ: cap. Confidimus. 25. q. 1. Confidimus, quod nullus iam veraciter Christianus ignoret, uniuscujusque Synodæ constitutum, quod Universalis Ecclesiæ probavit assensus, nullam magis excqui Sedem, oportere quam primam, quæ & unamquamque Synodum suâ auctoritate confirmat, & continuat à moderatione custodit.

S. Zolimas ad Episcopos Ecclesiæ Narbonensis, teste Ivone in Epistola ad Hugonem Archiepiscopum Lugdunensem in cap. Contra statuta. 25. q. 1. Contra statuta Patrum condere aliquid, vel mutare, nec hujus quidem Sedis potest auctoritas. Apud nos enim inconvulsis radicibus vivit antiquitas, cui decreta Patrum sanctæ reverentiam.

Gregorius Papa lib. 7. Epist. 12. in cap. Iustitiæ. 25. q. 1. Iustitiæ ac rationis ordo suadet, ut, quæ sua à successoribus desiderat mandata servari, decessoris sui procul dubio voluntatē, & statuta custodiat.

Leo Papa IV. in cap. Ideo. 15. Permittente Domino. Pastores hominum sumus effecti, ut, quod Patres nostri sive in sanctis Canonibus, sive mundanis affixere legibus, minime excedere debeamus: contra eorum quippe saluberrima agimus instituta, si, quod ipsi Divino statuerunt consulto, intactum non conservamus.

Idem B. Gregorius lib. 12. Epist. 31. ad Felicem Episc. in cap. Si ea. 25. q. 2. Si ea destruerem, quæ Antecessores nostri statuerunt, non construer, sed everfor esse justè comprobavit: testante voce veritatis, quæ ait: omne regnum in seipso divisum non stabit: & omnis scientia, & lex adversam se divisa destruetur.

Idem lib. 7. Epist. 17. in cap. Institutionis. 25. q. 2. Institutionis nostræ decreta, quæ pro defensorum sunt privilegijs, & ordinatione disposita, perpetuâ stabilitate, & sine aliqua constitutum refragatione servari: sive quæ scripto decrevimus, sive quæ in nostra præsentia videntur esse disposita.

nec à quoquam Pontificum in totum, vel in partes ea quolibet occasione convelli decernimus, vel mutari. Nam nimis est asperum; & præcipue bonis sacerdotum moribus inimicum, nisi quempiam quacunque rationis excusatione, & que bene sunt ordinata, rescindere, & exemplo suo docere ceteros, sua quandoque post se constituta dissolvere.

Idem lib. 2. Epist. 37. in cap. Quod verò. 15. q. 2. Quod verò dicitis, nostris temporibus decere ferrari, quæ à meis quoque prædecessoribus tradita atque custodita sunt, absit à me, ut statuta Majorum confacerdotibus meis in qualibet Ecclesia infringam; quia mihi injuriam facio, si fratrum meorum jura perturbo.

Gelasius Papa in Epist. ad Cresconium & Ioannem Episcopos in cap. Decessorum. 25. q. 2. Decessorum statuta sicut legitima & iusta, successorum custodire convenit, ita debet etiam malefacta corrigere.

Pelagius Papa ad Armentarium Magistrum milit. in cap. Postquam. 25. q. 2. Postquam Ecclesia jura, documentorum quoque intercedentium fuerint auctoritate firmata, nullatenus ab his discedendi liberam Pontifex, vel si vult, permittatur habere licentiam.

S. Isidorus lib. 1. sententiar. de summo Bonocap. 53. in cap. Iustum est. dist. 9. Iustum est, Principem legibus obtemperare suis. Tunc enim jura sua ab omnibus custodienda existimet, quando & ipse illis reverentiam præbet. Principes legibus teneri suis, nec in se convenit, posse damnare jura, quæ in subiectis constituunt. Iusta est vocis eorum auctoritas, si quod prohibent, sibi licere non patiantur.

Leo Papa in cap. Nos, si incompetenter. 2. q. 7. Nos, si incompetenter aliquid & egimus, & subditis iustæ legis tramitem non conservavimus, vestro, ac missorum vestrorum cuncta volumus emendare iudicio: quoniam si nos, qui aliena debemus corrigere peccata, peiora committimus, certè non veritatis discipuli, sed (quod dolentes dicimus) etiam præ cæteris erroris magistri. Inde magnitudinis vestræ magnoperè clementiam imploramus, ut tales ad hæc, quæ diximus, perquirenda missos in his partibus dirigatis, qui Deum per omnia timeant, & cuncta (quemadmodum si vestra præsens fuisset Imperialis gloria) diligenter exquirant, & non tantam hæc sola, quæ superius diximus, querimus, ut examussum exagitent, sed sive minorum, sive etiam majorum, illis sint de nobis indicata negotia, ita eorum cuncta legitimo terminentur examine, quatenus in posterum nihil sit, quod ab eis indiscussum, vel indefinitum emanet.

Bonifacius VIII. in cap. ult. de Rescript. in 6. Quod nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus.

Responso.

9. **EX** Angelico Doctore 1. 2. q. 96. art. 5. ad 3. respondere licet, quod Princeps dicitur quidem esse solutus à lege, quantum ad vim coactivam legis: nullus enim propriè cogitur à se ipso. Lex autem non habet vim coactivam, nisi ex Principis potestate. Sic igitur dicitur Princeps esse absolvens à lege, quia nullus in ipsum potest iudicium condemnationis ferre, si contra legem agat; unde super illud Psalmi 50, Tibi soli peccavi &c. dicitur

Glossa: Quod Rex non habet hominem, qui sua facta iudicet. Verum quoad vim directivam legis subditur legi propriè voluntate, secundum quod in cap. Omnes. De constitut. dicitur: Quod quisquis jus in alterum statuit, ipse eodem iure uti debet. Et Sapientis dicitur auctoritas: Patere legem, quam ipse tuleris. Improprie etiam his à Domino, qui dicunt, & non faciunt, & qui alijs onera gravia imponunt, & ipsi ne digitos volunt movere; uti Matt. 23. dicitur. Unde quantum ad Dei iudicium, Princeps non est absolutus à lege quoad vim ejus directivam: sed debet voluntarius, non coactus legem implere. Quotamen haud obstante, Princeps est etiam supra legem, in quantum, si expediens fuerit, potest legem mutare, & in ea dispensare pro loco & tempore.

CONCLUSIO,

Legum à Summo Pontifice, ejusque Antecessoribus in Concilijs præcipue Oecumenicis sancitarum obligatio quoad vim directivam obstringit Papam non in vi ejusmodi specificæ, seu Synodalis constitutionis, sed in vi Legis Æternæ, cuius humanæ constitutionis insinuantis, suamque obligationem eidem imprimendis, cui proinde Legis Æternæ fini commensurari debet causa & ratio, propter quam Papæ potest esse potestas immutandi seu dispensandi circa sacros Canones, seu constitutiones Pontificias, seu morales Conciliorum Oecumenicorum sanctiones.

Explicatur. Nam humana legislativa potestas per sui à Lege Æternæ dependentiam essentialem, non potest imponere aliquam obligationem, nisi ipsamet Lege Æternæ ad illam actualiter concurrente. Ex hoc autem actuali Legis Æternæ concursu accipit lex humana vim in conscientia etiam foro sub culpâ mortali & poenâ æternâ obligatoriam. At verò sicuti lex humana essentialiter debet esse ordinativa in Bonum communitalis, sic consequenter Lex Æterna legi humanæ se insinuans, eique in conscientia obligandi vim & efficaciam conferens, afficit omnes illos, quorum tanquam unius corporis Politici ac Mystici membrorum, est executivè curare Bonum publicum vi legis intentum. At verò Principis, utpote Republicæ primarij membri est, non tantum gubernativè & architectonicè, sed executivè & quoad viam executionis exemplativè procurare Bonum publicum. Ergo Lex Æterna legi humanæ vim & efficaciam in conscientia obligatoriam imprimens, ut sic afficit ipsum etiam Principem. At quatenus Lex Æterna efficaciam conscientia obligatoriam imprimi legi humanæ, ut sic ista habet formaliter vim obligatoriam conscientia sub illo ipso virtutis motivo, quod per legem est per se immutativè intentum ac definitum. Ergo sub hoc etiam

unum etiam Ecclesiasticum præceptum ex toto solveretur. Attamen in particularibus casibus pro rationabilium causarum exigentiâ id facere, non tantum alienum non est, à Legiſ. Æternæ transcendentali in leges humanas transfusâ obligatione, sed huic vel maximè convenit, dum ad eam attenditur rationem, qualem respicit, & promovere curat ipsa Lex Æterna.

§. III.

An Summi Pontifices in omni lege Canonica, à Concilijs etiam Oecumenicis editâ, possint ex justa causa dispensare?

Argumenta in utramque partem referuntur ac expenduntur, unâ conclusione super ipsam reflexivâ.

ARGUMENTUM I.

14. **EX** parte adversa licet argumentari. Magnum rationis pondus ex se ipso elucere sub illis Cleri Gallicani verbis, quod nempe ad Apostolicæ Sedis amplitudinem pertineat, ut statuta & consuetudines tantæ Sedis, & Ecclesiarum confessione firmatæ, propriam obtineant stabilitatem. Nunquid ergo hinc inferre licet, Papam non posse dispensare in ijs sacris Canonibus, qui velur fundamenta, nervique sunt Ecclesiasticæ disciplinæ, & quibus per indulgentiam sublatis, corrueret splendor ac decor Ecclesiæ?

Responsio.

15. **A**uthor Regalis Sacerdotij lib. 4. §. 4. respondet, illius argumentationis consequens admittendo ex integro, idque firmando ex eleganti Papiniani consulto lib. 15. ff. De conditionib. institut. inquirunt: *Quæ facta lædunt pietatem, existimationem, reverentiam nostram, & contra bonos mores sunt, nec facere nos posse, credendum est; veluti habetur etiam in lege 29. ff. De jure dotium.* Unde prædictus Auctor instigat nos, ne ij simus, qui minorem honesti sensum, curamque, quam Ethnicus ille, habeamus, Pontificisque Maximi autoritatem, quæ muniendæ, proferendæque virtuti à Deo est constituta, adversus rationem, ac virtutem armare velimus, contrariantibus ipsismet etiam Summis Pontificibus, inter quos S. Leo Papa epist. ad Rusticum Narbonensem Episc. in cap. 2. dist. 14. Sicut quædam sunt, inquit, quæ nullâ possunt ratione convelli; ita multa sunt, quæ aut pro necessitate temporum, aut pro consideratione ætatum oporteat temperari: illa consideratio semper servata, ut in ijs, quæ vel dubia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, quod nec præceptis Evangelicis contrarium, nec decretis sanctorum Patrum invenitur adversum.

Gelasius Papa epist. ad Episcopos per Lucaniam constitutos in cap. Etsi illa. 1. q. 7. Etsi illa nonnumquam sinenda sunt, quæ, si cæterorum constet integritas, nocere sola non valeant: illa tamen sunt magnoperè præcavenda, quæ recipi, nisi manifestâ de-

coloratione non possunt. Ac, si ea ipsa, quæ nulli detrimento aliquoties indulgenda creduntur, vel rerum, temporumque cogit intuitus, vel acceleratæ provisionis respectus excusat; quanto magis illa nullatenus mutilanda sunt, quæ nec ulla necessitas, nec Ecclesiastica prorsus extorquet utilitas?

Objectio.

Instari potest ex parte adversa. Faciliorem esse hoc sæculo factorum Canonum, atque sanctionum Conciliarium relaxationem, quam disciplinæ Ecclesiasticæ nervus videatur admittere, atque in hoc distendi Cleri Gallicani curam, ut scilicet statuta & consuetudines, Apostolicæ Sedis, & Ecclesiarum confessione firmatæ, propriam obtineant stabilitatem.

Responsio.

Ita rem se habere, optimè respondet Auctor Regalis Sacerdotij cit. lib. 4. §. 3. cum congruente tam energe Ecclesiam Gallicanam retorsione. Quæ enim terra est, inquit, Canonum, legumque tam observans, quæ nullis privilegijs, ac libertatibus à Sede Apostolica contra Canonum, legumque severitatem muniatur? Sacerdotia Regum in Gallia arbitrio permittitur: multa beneficia in unum collata; ordo Ecclesiasticus toties non Principum tantum obsequijs, sed imperijs, legibus, foro subiectus: ejusdem Ordinis Ecclesiastici bona ac facultates, tributis, collectis, stipendijs exposita; monasteria in Commendas, foro subiecta: multaque alia Canonibus non utcumque, sed enixissimè veita, ac gravissimis poenis sancita.

Numquid verò in Gallijs absque ullis sacros Canones offendendi metu hæc peraguntur, quod privilegijs se tutos arbitrentur, pro quibus privilegijs, & pro hac ipsa contra sacros Canones vivendi libertate, velut pro aris, focusque pugnatur. Non ergo, inferre ille Auctor, ea Canonicam severitatem molliendi potestas, in Sede Apostolica ipsis tam invisâ est, quam tam laxo sinu admittunt, & admittam tam in amoribus habent, ut nil minus, quam eam vel levissimè offendi patiantur. Imò, si Pallavicino Cardinali, in Historia Concilij Tridentini fides habenda est, (& verò habuit quàm maximam P. Maymbourg, qui in historia Lutheranismi hujus testimonijs unicè gaudet) potissima causa Concilij in Gallijs non admissi, ea fuit, quod timerent, eo semel recepto, antiquos juxta Canones, eorumque observantiam, quæ à Concilio imperabatur, recipi, oportere, abolitis libertatibus ac privilegijs, quæ adversus Canonum antiquam disciplinam illi Regno Pontifices dederant. Res sic habuit. Henricus Magnus & promiserat, & juraverat, Concilium recipere. Eo interfecto, Medicea Regina nunquam, ut illud in Regnum admittiret, pervinci potuit, varijsque artibus urgentem Pontificem ludificata est.

Primò: Ignota sibi Decreta Tridentijs; tempore aliquojs pervidendis opus esse: Deinde: Tri-

dentium necdum à Papa confirmatum : expectandam ergo confirmationem. Postea: Regem Hispanie recipiendò Concilio adhuc cunctari; cur ergo Galli properarent? Deinde: A Pio Pontifice primum Gallico Oratori locum, primaque sedes ante Hispanum negari, que tamen antiquissima possessionis jure debebantur, cur ergo gratificaretur Pontifici Gallia, cum ab illo ledatur? Tandem: Hæreticos Hugonotos Concilio obniti, eoque promulgato, graviter offensum iri, Regno in periculum & discordias adducto. Hactenus Gallorum exceptiones. Celsarunt hæc omnia. Concilium Hispania recepit, Papa confirmavit, tempus deliberandi fluxit, loci prærogativa Gallis concessa, Hugonotti excisi, nec ullus ab ijs metus, & tamen Concilium exultat, quæ causa? Cardinalis Ossatus Regis Christianissimi Orator in suis Epistolis Gallicè editis, & Pallavicinus lib. 24. Hist. Triad. 6. 10. & 11. has dicunt renuendi Concilij veras causas esse. Quod Concilium plurimatim Beneficiorum & Commendas severè prohibeat, multaque statuatur pro immunitate Ecclesiæ, quibus libertatem Ecclesiæ Gallicane, ejusque privilegia offensam iri, Galli formident. Galli ergo plus privilegijs indulgentiæ Pontificis Romani obtentis, quam Canonibus delectati, eadem constantia, quæ Concilium petierant, petitum postea repulere, adeo sibi à Patrum disciplina timebant, quam nunc Pontifici objectant, ejusque dispensationibus impenetrabilem, inaccessam volunt, ut mirari planè lubeat, quæ causa sit, Canones tam subito dulces, mellicolique Gallis evasisse, à quibus non multis retrò annis tantum abhorrebant. Enimverò Pontifices hæc adversum Canones dispensandi potestate haud ægrè cessuros credimus, si tam facile Galli privilegijs cedant, quæ à Summis Pontificibus contra Canones acceperunt.

ARGUMENTUM II.

EX parte adversalicer 2. argumentari. Ad sacrorum igitur Canonum, Conciliariumque sanctionum custodiam, oportere saltem, Summos Pontifices invigilare, ne absque causa proportionata dispensent.

Responsio.

ITA profectò observandum esse, respondet præcitatus Author dist. 5. 4. n. 2. solidà isthac ductus ratione, quod leges Canonice dispensare absque legitima honestaque causa, esset imprudens, noxia, disciplinæ adversa, repugnansque obligationi, quæ tenentur Pontifices, proprias, ac Antecessorum leges observare, & officio Papæ, cujus est, Canones custodire, non violandos exponere, & etiam juramento, quo se, cum Pontificatum ingreditur, obstringit.

Adstipulantur huic assertioni ipsorum quoque Pontificum ac Cleri Romani testimonia. Ita enim habet Clerus Romanus in Epist. ad S. Cyprianum Episcopum in cap. absit. dist. 50. Absit à Romana Ecclesia, vigorem suum tam profanè facilitate dimittere, & nervos severitatis, eversâ

fidei majestate, dissolvere, ut, cum adhuc non tantum jaceant, sed & cadant everforum fratrum ruina, properata nimis remedia communicationum utique non profutura præsentur, & nova per misericordiam falsam vulnera veteribus transgressionis vulneribus imprimantur, ut miseris ad everionem majorem eripiatur & poenitentia. Vbi enim poterit indulgentiæ medicina proficere, si etiam ipse medicus, interceptâ poenitentia, indulget periculis? Si tantummodo operit vulnus, nec sinit necessaria temporis remedia conducere cicatricem? Hoc non est curare, sed, si dicere verum volumus, occidere.

S. Damasus Papa Epist. ad Aurel. Carthagin. Episc. quæ habetur præfixa Tom. 1. Concilior. Violatores voluntarij Canonum graviter à sanctis Patribus judicantur, & à Spiritu sancto (cujus instinctu ac dono dictati sunt) damnantur: quemadmodum blasphemare Spiritum sanctum non incongruè videntur, qui contra eosdem sanctos Canones non necessitate compulsi, sed libenter (ut præfixum est) aliquid aut protervè agunt, aut loqui præsumunt, aut facere volentibus spontè consentiunt. Talis enim præsumptio manifestè unum genus est blasphemantium Spiritum sanctum, quemadmodum (ut jam prælibatum est) contra eum agit, cuius impulsu & gratiâ idem sancti editi sunt Canones. Diabolica verò nequitia plerisque subtiliter fallere solet, & ita quorundam imprudentiam per similitudinem pietatis seipsum illudit, ut pro salutaribus noctura persuadeat. Idcirco norma sanctorum Canonum, qui sunt Spiritu Dei conditi, & totius mundi reverentiâ consecrati, fideliter à nobis est scienda, & diligenter tractanda; ne quovis modo sanctorum Patrum statuta absque inevitabili necessitate, quod absit, transgrediamur; sed fidelissimè per ea gradientes, cum eis, qui eos instructu Divino considerant, mercedis gloriam & laboris cumulum, eorum meritis, auxiliante Domino, habere mereamur.

Hadrianus II. Papa Epist. ad Basilium Macedonem Imperat. Neque enim nobis moris est, ut pro libitu proprio paternis sanctionibus abutamur, quemadmodum quibusdam, qui apud vos summa rerum Ecclesiasticarum gubernacula moderantes, tunc Synodorum statuta, vel etiam Apostolicæ Sedis decreta proferunt, cum vel alios ledere, vel se juvare concupiscunt. Et hæc tunc sub silentio tegunt, quando fortasse contra se, vel pro alijs proponerentur, si nostra, more priorum, æquitas in vestra urbis Præsules majorum regulas obviantes commoveri severius voluisset. Quamvis multa instantia, & certamen viri prudentissimi & religiosissimi Egumeni, ac vasorum sacrorum custodis Theognosti, qui de pietatis nostræ virtutibus, & probabilitum morum insignibus, & trophaorum triumphis, atque beneficiorum vestrorum piè sibi præfectorum multitudine nos plurimum relatione sua letificavit, & qualiter diebus vestris supervno brachio, atque studio, & solertia vestra Christianitas prosperetur, enarrans multimodas laudes sanctæ Trinitati reddendas, & gratias alacriores exhibuit; ad postulatam divinitus muniendo Imperio vestro concedenda nos supra modum efflagitaverit, & ultra quam dici possit, solito & prisco more, ac pro Ecclesiasticis utilitatibus frequenter impensio, crebris suggestionibus instigavit: super quibus tamen propter jam designatam causam nec annuere possumus, nec quidquam

quam

quam, præter quod jam evangelizatum est, ullo modo definit.

Objectio.

21. **I**nstari potest ex parte adversa. Anne igitur grave sit piaculum, si absque causâ proportionatâ Summus Pontifex dispense in Canonicis, seu Conciliaribus sanctionibus?

Responsio.

22. **I**ta reverâ dicendum est, dispensationem Summi seu Principis, seu Pontificis in lege etiam propriâ, si fiat absque legitima causâ, ex genere suo esse peccatum mortale; veluti 10. 2. *Theologiæ nostræ q. 17. art. 2. contr. 3. à n. 6.* probamus. Etenim peccatum ex genere suo mortale est, quod intra speciem suam admittit materiæ gravitatem, sub quâ contrahatur culpa lethalis. At eo ipso, quod potestatem legislativam acceperit Princeps supremus, & Civilis quidem à Republicâ, Ecclesiasticus autem à Christo, sub quasi contractu ad utendum illâ in ædificationem, non autem destructionem: idcirco in legibus propter Publicum Bonum latis dispensando absque causâ, fit reus fidelitatis violatæ, vi cuius tenetur curare Bonum publicum. At intra hanc peccati speciem potest de naturâ suâ dari materiæ gravitas, sub quâ concessio frequentioris dispensationis vel ex hoc capite posset grave nocuumentum asferre Reipublicæ, quod lex inde vilesceret, sacro Concilio Tridentino Sess. 25. cap. 5. de Reform. attestante, *Quod dispensare nihil aliud sit, quam unicuique ad leges transgrediendas aditum præbere.*

23. Hinc autem evincitur, quod dispensatio, saltem frequentata, non tantum per accidens, sed per suam intrinsicam naturam possit vergeri in damnum notabile Reipublicæ, utpote cuius salus subsistat ex observantiâ legum. Quamvis proinde ista materiæ gravitas non ex unâ, alterâve duntaxat dispensatione constet, accretione tamen potest ex eius frequentatione. Ergo ex genere suo est peccatum mortale, quatenus non tantum ab extrinseco: sed ex naturâ suâ pertingere potest ad culpam mortiferam.

CONCLUSIO.

24. **S**ummi Pontifices potestatis suæ Apostolicæ plenitudinem moderantur hoc ipso secundum Canones Spiritu Dei editos dum non nisi ex causâ rationalis ac proportionatæ exigentiâ in constitutionibus Canonis seu Pontificis, seu Conciliaribus dispensant.

Explicatur ex sacro Concilio Tridentino Sess. 25. de Reformat. serîo & graviter præcaute adversus sacrorum Canonum relaxationes, neutiquam faciendas, nisi ex iusta causâ, vel etiam majoris utilitatis exigentiâ. Ita habet præcitatum decretum: *Sicut publicè expedit, legis vincula quandoque relaxare, ut plenius eventibus casibus & necessitatibus pro communi uti-*

litate satisfiat: sic frequentius legem solvere, & xemploque potius, quàm in certo personarum, rerum, que delectu, presentibus indulgere, nihil aliud est, quàm unicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. Quapropter sciant universi, sacratissimos Canones exactè ab omnibus, & quoad eius fieri poterit, indistinctè observandos. Quod si surgens, iustitiamque ratio, & major quandoque utilitas postulaverint, cum aliquibus dispensandum esse: id causâ cognitâ, ac summâ maturitate, atque gratis, quibuscunque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterque facta dispensatio irreptitia censetur.

PROBATIO I.

Quâ ostenditur, antiquæ Ecclesiæ moribus ac institutis esse consentaneum, ut ex causa iusta dispenseretur in Canonicis sanctionibus.

Hunc enim dispensandi morem antiquitus iam comprobatum probant testimonia inter Canones relata, & congesta per industriam Authoris Regalis Sacerdotij cit. lib. 4. §. 3. n. 2. Nempe Leo Papa Epist. 85. cap. 1. ad Episc. Africæ in cap. Exigunt. 1. q. 7. Exigunt, inquit, causâ, ut non solum in tales Præsules, sed etiam in ordinatorum eorum ultio competens proferatur. Sed circumstant nos hinc mansuetudo clementiæ, non censura iustitiæ, ut creâmus delicta quedam utique toleranda; quædam verò penitus amputanda. Illos ergo, quorum proventus hoc tantum reprobationis incurrit, quod ex laicis ad officium Episcopale electi sunt, locum suum tenere permittimus; non projuvantes apostolicæ Sedis statutus, nec beatorum Petri regulas solventes: quia remissio peccati non est licentiam delinquendi; nec quod potuit aliquâ ratione concedi, fas erit, amplius impudè committi: ne quod ad tempus præ lenitate concessimus, iustâ posthac ultione puniamus.

Innocentius III. ad Archidiaconum Bituricensis in Gallia in cap. Litteras. 13. De restituit. spoliat. In gradibus consanguinitatis Divinâ lege prohibitis restituitio aditus præcludatur; sed constitutione interdictis humanâ restituitio locum habeat cum effectu, cum in illis dispensari non possit, & in istis possit dispensari, sicut B. Gregorius, & multi alij dispensarunt.

Idem Innocentius III. Epist. ad Prepositum, & Capitulum Cameracense in cap. Proposuit. 4. De conc. præb. Licet autem intentionis nostræ non sit, investituras de vacaturis sacras contra Canonum instituta ratas habere, qui secundum plenitudinem potestatis de jure possumus supra jus dispensare, &c.

Idem in Epistola ad Archiepisc. Cantuariensem in cap. Innotuit. 20. de elect. Quamvis autem Canon Lateranensis Concilij ab Alexandro Prædecessore nostro editus non legitime genitos adeo persequatur, quod electionem talium innuit esse nullam: Nobis tamen per eam adempta non fuit dispensandi facultas, cum ea non fuerit prohibentis intentio, qui successoribus suis nullum potuit in hac parte præjudicium generare, pari post eum, imò eodem sancturis potestate.

Idem Decano, & Capitulo Arrelegavensi in Gallia in cap. Inter. 2. de transi. Episc. Nos investimus

tuentes, quod licet sibi munus consecrationis impensum, nec prioris Ecclesie ipsam Pontificem fecerit, nec secunda: cum ad primam non fuerit consecratus, & ad secundam (priori vinculo perdurante) non potuerit canonicè consecrari, adhuc conjugaliter alteri alligatus, et tam à vinculo prioris Ecclesie, quam à panâ suspensionis penitus absoluto, de beniguitate Sedis Apostolicæ duximus concedendum, ut priori consensu hætenus perdurante, Andegavensem Ecclesiam studeat gubernare.

Honorius III. ad Episcopum Ventensem in cap. Ex parte. 3. de Capell. Monach. Cum autem id obviet Lateranensi Concilio, de quo nulla mentio est in litteris ante dictis, fraternitati tuæ breviter respondemus, quod hujusmodi litteras ab Apostolicâ Sede non credimus emanasse. Quod si per occupationem forsitan emanaverint, nolimus per hoc derogari Concilio supradicto. Potest ergo Summus Pontifex Concilio generali derogare, si in clausulâ derogatoriâ hujus faciat expressam mentionem. Quod etiam in loco mox citando habetur.

Idem Innocentius III. in Concilio Lateranensi in cap. Nonnulli. 28. de Rescript. Cum autem per iudicium injurijs aditus patere non debeat (quas observantia intercedit) statuimus, ne quis ultra duas diœceses extra suam diœcesim per litteras Apostolicas ad iudicium trahi possit, nisi de assensu partium fuerint impetratæ, vel expressam de hac constitutione fecerint mentionem.

Hadrianus II. Papa in epistola ad Basilium Imperatorem, quæ in octava Synodo Act. 1. recitata est, & à Patribus probata. Verum quia pietas tuâ cum Ecclesiasticâ misericordia nos circa illos ad id, quod humanius est, exhortatur: nolimus ignorare, quoniam ultra, quam dici possit, hunc, fateor, matore comprimimus, immensoque dolore confringimur, eos nimirum non solum beatæ memoriæ Decessoris mei Papæ Nicolai, quibus & episcopi subscripsi, justis sanctionibus circiterimè percellentibus, verum etiam sanctorum Patrum regulis severissime, seu quodammodo peremptorie punientibus. Verum tamen propter pacem facilis obtinendam, propter que tantam multitudinem, si tamen respicerint, misericorditer liberandam (ut cum sancto Gelasio Papa dicamus) necessariâ rerum dispensatione constringimur, & Apostolicæ Sedis moderamine convenimus, sic Canonum Patrum decretâ librare, & retidâ Præfulum, Decessorumque nostrorum præcepta metiri, ut, que præsentium necessitas temporum restituantis Ecclesijs relaxanda deposuit, adhibita consideratione diligentis, quantum fieri potest, temperemus: quod & nos, quâ possimus pro lucrandis fratribus ratione profectus, & temporum necessitati consulendo, penitus imitari: Photij dumtaxat ordinationem ab hujus moderamine pietatis excipientes, eamque passim, & præter examen nullatenus admittentes.

PROBATIO. II.

Quâ id ipsum demonstratur ex antiqua, & continuata SS. Ecclesiæ praxi.

26. Hanc enim ostendit inductio exemplorum per singularem industriam Authoris Regalis Sacerdotij cit. §. 3. n. 4. adductorum,

cujus viri argumentum haud dedignatur, facere nostrum, dum unè intenti sumus, ut veritas sive per nostra, sive per aliena argumenta innotescat. Anno igitur 434. Cælestinus Papa contra Canones Nicæni Concilij 15. & 16. (qui habentur causâ 7. q. 1.) petente Theodosio Imperatore, Proclum Episcopum Cycizenum transfert ad Sedem Constantinopolitanâ. Socrates lib. 7. cap. 39. Baronius ad hunc annum n. 1. Anno 479. Simplicius Papa permittit contra Canones Nicæni Concilij Stephanum Episcopum Antiochenum, non Antiochiæ, sed Constantinopoli eligi, idque turbas, cædesque, quæ ab Eurychianis imminabant, vitandi causâ; acceptâ prius tamen à Zenone Imperatore cautione, hanc concessionem per vilegijs Ecclesiæ Antiochenæ innoxiam fore, nec in jus & exemplum ab Archiepiscopis Constantinopolitanis (nam conabantur) deductum iri. Vide Epistolam Simplicij Pontificis 13. ad Zenonem Augustum & Acacium Patriarcham, quæ est 15. ealque recitat Baronius.

Anno 871. Ignatius Patriarcha, missis Romam Legatis, ab Hadriano II. dispensari cupit, laxarique octavæ Synodi Decreta, quibus à sacris dignitatibus prohibebantur, quos Photius promovisset, qui que ausi essent, sententiæ in Nicolaum Pontificem dictæ subserbere. Verba applicantium sunt.

Deinde quoque super Theodoro, qui à nobis quidem consecratus est Metropolita Carie: multum enim laboravit, & afflictus est ab initio injuste & ini, ue dejectionis nostræ: in novissimis verò cum miser Photio conveniens propter ejus immensa tormenta, que sibi restituentibus inferebat, consensit, & usque ad ultimum ipsius diem, repenitens nihilominus rursus corde contrito, & spiritu humilitatis veniam expetivit: prohibuerunt cum sacerdotio fungi quoquo modo sanctissimi vicarij Almitatis vestra, eod quod subscripserit, ut facebantur, in eam, quæ facta est ab infelicissimo Photio quasi depositio beatissimi & optimi Patris nostri Nicolai decessoris Sanctitatis tue. Hæc sunt, de quibus rogamus Sanctitatem vestram, ut, si possibile sit, utatur verbo dispensationis & misericordiæ in his, cum alia omnia optimum & commodum finem & dispositionem susceperint. Habetur integra Epistola post actâ octavæ Synodi. Negavit Hadrianus, tam graves sibi causas videri, ob quas à Patribus octavæ Synodi statuta rescindi, oporteret. Repetita igitur Anno 886. à Stiliano Metropolita Neocæsareæ ad Stephanum Papam preces, quarum hæc summa fuit: Quoniam verò scimus, quod à vestra Apostolicâ Sede corrigi, & juxta Canones corrigi debemus: hæc de causâ humilibus his nostris litteris tuam oramus Venerabilitatem, ut misericorditer nobiscum agas, cum populo videlicet, qui non sine rationabili causâ Photij ordinationem recepit, ut ne, qui Apostolicæ Sedis Legatos Rodaldum & Zachariam, qui initio Photium confirmarunt in Constantinopolitana sede, deinde Eugenium & Paulum, qui secundâ vice cum Photio communicarunt, excepit, unâ cum Photio interitu damnetur, ne alius infinitus numerus ab Ecclesia pellatur: hoc enim facere consuevit Ecclesia. Oecumenica enim Synodus quarta Diosorum iniquitatis principem, & auctorem, Flavianus interfectorem, beati

videlicet Patriarchæ Constantinopolitani, damnavit & homicidam, & hæreticum, ut qui ausus est sanctissimo Papæ Leoni excommunicationem irrogare, eos verò, qui à Dioscoro fuerant ordinati, vel lapsi fuerant, cum tamen pietatis scèlatores fuissent, per penitentiam eos suscepit. Nicæna etiam septima Synodus auctores hæresis Iconomachorum admisit. Quapropter decet etiam tuam singularem virtutem, Photium quidem tanquam ab initio schismaticum, & à schismaticis illegitimè ordinatum, & propter alia multa, quæ operatus est mala, expellere, eos verò, qui ab ipso decepti sunt, misericorditer cum illis dispensari rogamus, ut Ecclesiæ Constantinopolitanae pax & tranquillitas ita restituatur, & non alij quidem Apollo, alij Cepha sint, & alij Pauli, & sic unum Corpus Ecclesiæ dividatur, sed omnes unanimes, tanquam unum Caput habentes Christum Deum & Salvatorem omnium nostrum, omnes communiter illi laudes offeramus, & ejus præcepta similiter prædicemus. Neque propter unum hominem peccatorem tantus numerus pereat. Sed morante adhuc Stephano, & postea morte sublato, tandem à Formoso Pontifice Orientali Ecclesiæ, quæ preces in communem causam lociaverat, facta est gratia; verba Pontificis ad Stilianum hæc sunt: Oportebat, istam Ecclesiam, in qua talia deprehenduntur scèla, gravissimas dare penas, ut hujusmodi poenis vestra Ecclesia purgaretur. Continet autem nos benignitas, & fratrum dilectio, quæ nobis persuadet, ut alia quidem toleremus, alia verò omninò è medio tollamus. Quapropter misimus è latere nostro Religiosissimos Episcopos Landenulphum Capuanum & Romanum, quibuscum sanctitatem etiam tuam hortamur convenire, nec non Theophylactum Metropolitanum Ancyra, & Petrum fidelem nostrum: ut ita ante omnia in Photium prævaricatorem, & legum eversores sententia à Prædecessoribus Oecumenicis Pontificibus ante omnia Synodicè prolata, nec non à nostra humilitate confirmata, perpetuo tempore immutabilis permaneat. Cum is verò, qui à Photio fuerant ordinati, misericorditer nos gerentes, decernimus, ut oblati libellis, se deliquisse, fateantur, & penitentiam veniam deprecantur, pollicentes, se nunquam tale quid commissuros. Deinde his peractis, quæ sequuntur omnia, quæ nostris litteris mandata conspiciuntur, unâ cum prædictis viris sanctitas tua peragat, nec diminuendo, aut commutando. Ita enim & à nobis, & à Reverentia tua in communionem fidelium receptis ut laicis, scandalum delebitur.

S. Martinus Papa contra Canonem Apostolicum in casu necessitatis bigamum ad Minores, imò etiam ad Subdiaconatum admittit in cap. Lector. dist. 34. Nec obstat cap. Nuper. De bigamis, quo non absolute potestas in bigamia dispensandi negatur, sed tantum, eam facile non concedi, innuitur.

S. Gregorius Magnus circa annum 601. contra antiquos Canones, ac etiam Concilij Lugdunensis, qui usque ad septimum consanguinitatis gradum matrimonia vetabant, cum Anglis dispensat, ut habetur in cap. Quædam lex. 35. q. 5.

27. Patet ergo ex hætenus citatis Canonibus, usque Ecclesiæ perpetuo, semper hanc dispen-

sandi potestatem penes Romanum Pontificem fuisse, eumque, qui negat, aut nimia rerum ignorantiâ laborare, aut nimia præfidentia, perinde ac si credere tu possis, aut alteri periculum velis, lucem in meridie, in mari aquam non esse: imò si Canones, si experientia cessent, an non hoc ipsum ratio ipsa convincit? Leges enim locis, hominibus, temporibus aptantur, quæ sicut variant, ita legem variari, aut hæsti, oportet; ridiculus sit nauta, qui aliter ventis spirantibus, non ipse vicissim aliter velum inflectat; quando ad portum venturus, si auris, undæque non pareat? Lex, quæ multis profuit, non paucis nocuerit: quæ centum retrò annis severitate animos continuit, eadem leveritate incitabit, legumque contemptum inducet, nisi molliantur: alij sunt præpotentes, qui leges non ferunt; laxandæ ergo sunt, minorique malo majus avertendum: alij sunt, quorum imbecillitas legibus opprimatur potius, quam juvatur; ergo mitigandæ sunt leges, nec onus addendum jam cadentibus: alij, quos legum obsevantia matrimonijs, pace, religione, fœderibus arceat, quæ sit crudelitas, & illos tam multis malis, & Republicam aliqua indulgentiâ non eximere? Omnium pedibus eundem calcem, omnium moribus idem pharmacum aptabis, idemque, ut dici solet, omnium oculis collirium? Ergo tam Republicæ aliqua necessitas est dispensatio, quam animo aliqua quies, corpori aliqua à laboribus feriatio. Cui ergo dispensatio committitur? Omnibus? Nullæ leges erunt, aut nulla legum obsevantio. Nulli hoc humanæ conditioni, totque necessitatibus plus quam durum, nihil sperare posse. Concilio? Serum, rarumque remedium, morbo in dies medicinam postulante, & plerumque nec moras patiente. Alicui? & cui parcius, quam uni? tutius, quam communi Pastori? melius potiusque, quam vicario Christi? Aut ergo nulla dispensatio admittenda est; quod plus quam inhumanum: aut aliqua concedenda, & nulli magis honestiusque, quam Romano Pontifici; nam si hunc excludas, multo magis alios excludes, minori potestate, minori gratiâ, Dei que spiritu minus instructos.

S. IV.

Corollarium.

EX dictis inferitur hoc indubitatum summum, quod lex humana, quantumvis iusta & salubris, utpote ex voluntate Legislatoris dependens, possit equidem valde abrogari tum ab illo, qui eam tollit, tum ab ejus successore, quippe habente eandem cum primo Legislatore potestatem; veluti tradit S. Thomas 1. 2. q. 97. art. 1. conformiter Legi 1. ac 2. ff. De constir. Princip. & cap. Alma mater. De sent. excomm. in 6. Nihilominus utilia obligatio etiam particulariter per dispensationem faciendâ licitè peragatur, absque notâ abusûs potestatis & jurisdictionis, quæ respicit publicam utilitatem, tum ne interveniat periculum agendi adversus vim conscientiarum.

divinam, ex legibus, cuique legi habetque conscientiam obligatoriam: procul necessitas quæ respicit B. ex m. leg. 1. ff. I. dicit. De constan

DISQ

In nov. Pa. rum ju

Causa, præfidentia referretur ab A. hana lib. 2. cap. revertit. Illi congregatos, referre tum in Summi Pontificis ab ea censurâ minime suo stio habentes derogare, imò ordine, ac quorum inter

Quo præfidentia, pergit hanc tum prosequi. ditionis absque Christo ipso Evangelij veritate & quæcumque te & in celo. M. an Presbyteri confessiones solvunt, ex p. autoritate C. monis nostri le. ritate ipsius re. cationis, & c. mittere, nisi us potest illo. tribuere? C. de Respon. ex. in sua ordinati. accipiunt.

Sed quæ communicat. Ordine dist. plicatur, ni. subiectio su. Christo inst. non videtur ad Christum. hi, vel illi. one, ex inst. Christus E. Provisions,

directivam, ex Legis Aeterna influxu & concur-
su cuique legi humanae imprimi consuetam,
atque conscientiae summi quoque Principis
obligatoriam: pro abrogatione huiusmodi
proflus necessarium esse causam rationabilem,
quae respiciat Bonum Commune, evincitur
ex cit. leg. i. ff. De constitut. Princip. & Can. Non
debet. De consanguin. & affinit.

DISQUISITIO III.

An non Papa duntaxat, sed etiam Episcopo-
rum jurisdictio sit immediatè à
Christo?

S. I.

Causa, propter quam praesens disquisitio
praesenti articulo sit merito discutienda,
refertur ab Authore tract. de libert. Eccles. Gal-
licanae lib. 8. cap. 8. n. 2. quod nempe animad-
vertisset, Illustrissimos Episcopos Parisijs
congregatos, suam in Deum jurisdictionem
referre tum maxime conatos fuisse, cum iustis
Summi Pontificis decretis repugnabant, quasi
ab ea censura tuti videri vellent, auctoritatem
nimirum suam non à sancta Sede, sed à Chri-
sto habentes, cui nequeat Summus Pontifex
derogare, imò nec modum ponere, nisi certo
ordine, ac cum certis formulis, quas ipsimet,
quorum interest, impediunt.

Quo praesupposito, Author praeratus à n.
3. pergit hunc in modum causae praesentis sta-
tum profequi. Potestatem, inquit, juris-
dictionis absolutè, ac in se consideratam, à
Christo ipso fuisse institutam, testantur haec
Evangelij verba: Amen dico vobis, quaecumque
alligaveritis super terram, erunt ligatae & in caelo:
& quaecumque solveritis super terram, erunt soluta
& in caelo. Matth. 18. v. 18. Quamobrem etiam
Presbyteri ex Episcoporum commissione
confessiones audientes, dum quempiam ab-
solvant, ex praescripta in Rituali forma, se id
auctoritate Christi praestare, declarant. Do-
minus noster Iesus Christus te absolvat, & ego aucto-
ritate ipsius te absolvo ab omni vinculo excommuni-
cationis, &c. Equidem quis potest peccata di-
mittere, nisi solus Deus? Quis nisi solus De-
us potest illorum dimittendorum facultatem
tribuere? Concilium Tridentinum Sess. 23.
de Reform. expressè declarat, quòd Presbyteri
in sua ordinatione à peccatis absolvendi potestatem
accipiunt.

Sed quantum ad propagationem, seu
communicationem jurisdictionis, prout ab
Ordine distinguitur, si, ut communiter ex-
plicatur, nihil aliud sit, quam assignatio, &
subjectio subditorum, in quos exerccatur à
Christo instituta regendi Populi auctoritas,
non videtur posse cujusvis Episcopi jurisdictio
ad Christum immediatè referri. Quòd enim
hi, vel illi fideles ad hanc Dioecesim pertine-
ant, ex institutione Divina non provénit.
Christus Ecclesiam suam in Patriarchatus,
Provincias, Dioeceses, aut Parochias non di-

stribuit. Facta est ergo haec subditorum as-
signatio ab Apostolis, praesertim à B. Petro,
vel ab ejus successoribus, quando Episcopis,
quos mittebant, certam aliquam Parochiam,
Provinciam, vel Dioecesim regendam assigna-
runt, eaque assignatio ad Episcoporum sic
missorum successores transijt, ut scilicet eam
Provinciam, vel Dioecesim, non aliam, sub-
ditam haberent. Quòd quid aliud est, quam
jurisdictionem accipere, in eo sensu, quem
suprà diximus? Haec enim Parochiarum, vel
Provinciarum distinctio, non ad solam poli-
tiam externam pertinet, sed ut valeant, quae
ab Episcopis constituuntur, ordinationes, aut
censurae, & quae conceduntur dispensationes,
absolutiones, & alia huiusmodi, quae nulli-
us essent momenti, si ab Episcopis praestaren-
tur extra propriam Parochiam, ac erga sibi
non subditos.

Itaque dum à Summo Pontifice uniorur
Episcopatus, confertur jurisdictio Episcopo;
quandoquidem ei subijciuntur fideles, in quos
potest post unionem, cum antea non posset,
munia Episcopalia exercere; cum autem di-
viduntur Episcopatus, subtrahuntur Episcopo
subditi, in quos jam non poterit, cum posset
antea, jurisdictione uti. Sicut ergo institutus
jam Episcopatus, Papa unione, vel divisio-
ne jurisdictionem Episcoporum auget, vel mi-
nuit; ita dum Episcopatus primò constituitur,
jurisdictionem primis Episcopis contulit.
Qui autem Episcopatum deinde adepti sunt,
vel à Romano Pontifice promoti sunt, atque
ita jurisdictionem ab eo immediatè receperunt:
vel ab ijs constituti sunt, quibus Sum-
mus Pontifex hanc concesserat facultatem,
atque adeò per Summi Pontificis auctorita-
tem.

Indubitatum est post Concilium Triden-
tinum, posse Summum Pontificem certorum
casuum absolutionem sibi reservare: ita ut,
si post illam reservationem Episcopi absolvere
tentarent, etiam proprios Dioecelanos, nihil
efficerent: potest, facta reservatione, Episco-
po facultatem impertiri ab illis casibus absol-
vendi. Non posset autem Summus Pontifex
in huiusmodi casibus jurisdictionem Episco-
pis adimere, vel concedere, si eam à jure Di-
vino haberent; non posset fideles subditos,
non subditos, quantum ad casus reservatos,
efficere, si Deus subdidisset.

Potest etiam Summus Pontifex, dum ju-
sta intercedit causa, jurisdictionem Episcopis
auferre, eos deponendo; imò potest, licet
non debeat, etiam sine causa, jurisdictionem
restituere, illos in pristinum statum reponen-
do. Pendet ergo illorum jurisdictio à Sum-
mo Pontifice. Neolicet Evcharistiam vali-
dè conficiant, quantumvis iuste à Pontifice
prohibiti, & quantumvis conscientiae peccent;
solvere tamen, vel ligare in neutro foro pos-
sunt, iuste vetante Summo Pontifice, quia sci-
licet primum est de jure Divino, secundum,
quantum ad materiam, in quam exercendum
est, à Summo Pontifice derivatum.

Nec dicas, datam esse summo Pontifici to-
tius Ecclesiae curam, ita ut possit secundum
rectam

